Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2026)0190

Към общество, предоставящо грижи: преодоляване на разликата между жените и мъжете по отношение на полагането на грижи

Резолюция на Европейския парламент от 21 май 2026 г. относно напредъка към общество, предоставящо грижи: преодоляване на разликата между жените и мъжете по отношение на полагането на грижи (2025/2039(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид Договора за Европейския съюз, и по-специално член 2 от него,

– като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално членове 8, 19, 153 и 157 от него,

– като взе предвид обявеното от ООН десетилетие на остаряване в добро здраве[1], ръководено от Световната здравна организация, и по-специално неговите „улесняващи фактори“, свързани с предоставянето на интегрирани грижи и достъпа до дългосрочни грижи,

– като взе предвид Европейския стълб на социалните права и по-специално неговите принципи относно равенството между половете, баланса между професионалния и личния живот, грижите за деца и подпомагането на децата, приобщаването на хората с увреждания, общността на споделена отговорност и правото на дългосрочни грижи, както и плана за действие на Комисията за стимулиране на социалната икономика и създаване на работни места,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 5 март 2020 г., озаглавено „Съюз на равенство: Стратегия за равенство между половете (2020 – 2025 г.)“ (COM(2020)0152), и Декларацията на Европейската комисия относно принципите за общество с

---

[1] Световна здравна организация, WHO's work on the UN Decade of Healthy Ageing (2021–2030)(„Работата на СЗО във връзка с десетилетието на остаряване в добро здраве в ООН (2021–2030 г.)“).

равенство между половете,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 3 март 2021 г., озаглавено „Съюз на равенство: Стратегия за правата на хората с увреждания за периода 2021 – 2030 г.“ (COM(2021)0101),

– като взе предвид Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания и ратифицирането ѝ от страна на ЕС,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 7 септември 2022 г. относно европейската стратегия за полагане на грижи (COM(2022)0440), препоръката на Съвета от 8 декември 2022 г. относно образованието и грижите в ранна детска възраст: целите от Барселона за 2030 г.[2] и препоръката на Съвета от 8 декември 2022 г. относно достъпа до финансово приемливи висококачествени дългосрочни грижи[3],

– като взе предвид Плана за действие на Европейския стълб на социалните права, водещите цели за 2030 г. и набора от социални показатели на ЕС,

– като взе предвид Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите[4],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2019/1158 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно равновесието между професионалния и личния живот на родителите и лицата, полагащи грижи, и за отмяна на Директива 2010/18/ЕС на Съвета[5] (Директива относно равновесието между професионалния и личния живот),

– като взе предвид своята резолюция от 21 януари 2021 г. относно стратегията на ЕС за равенство между половете[6],

– като взе предвид своята резолюция от 5 юли 2022 г., озаглавена „Към общи европейски действия в областта на грижите“[7],

– като взе предвид европейския план за борба с рака (COM(2021)0044),

– като взе предвид своята резолюция от 16 февруари 2022 г. относно укрепването на Европа в борбата с рака – към

---

2 ОВ C 484, 20.12.2022 г., стр. 1.
3 ОВ C 476, 15.12.2022 г., стр. 1.
4 ОВ L 204, 26.7.2006 г., стр. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj.
5 ОВ L 188, 12.7.2019 г., стр. 79, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj.
6 ОВ C 456, 10.11.2021 г., стр. 208.
7 ОВ C 47, 7.2.2023 г., стр. 30.

всеобхватна и координирана стратегия[8],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2022/2041 на Европейския парламент и на Съвета от 19 октомври 2022 г. относно адекватните минимални работни заплати в Европейския съюз[9],

– като взе предвид доклада на Марио Драги от 9 септември 2024 г., озаглавен The future of European competitiveness (Бъдещето на европейската конкурентоспособност),

– като взе предвид Директива (ЕС) 2023/970 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за укрепване прилагането на принципа на равно заплащане на жените и мъжете за равен труд или за труд с равна стойност чрез прозрачност в заплащането и механизми за прилагане[10] (Директива относно прозрачността в заплащането),

– като взе предвид предложението на Комисията от 15 ноември 2023 г. за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на резерв на ЕС от таланти (COM(2023)0716),

– като взе предвид Директива (ЕС) 2024/2831 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2024 г. относно подобряването на условията на труд при работата през платформа[11],

– като взе предвид заключенията на Съвета от 3 декември 2024 г. относно осигуряване на равновесие между професионалния и личния живот и на равенство между половете за всички поколения в контекста на демографските предизвикателства, одобрени от Съвета по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси (EPSCO) на заседанието му от 2 декември 2024 г.,

– като взе предвид заключенията на Съвета от 4 декември 2024 г. относно недостига на работна сила и умения в ЕС: мобилизиране на неизползвания трудов потенциал в Европейския съюз, одобрени от EPSCO на заседанието му от 2 декември 2024 г.,

– като взе предвид рамката за действия за задържане и наемане на работа в областта на социалните услуги, приета през юни 2025 г. от секторния комитет за социален диалог за социалните услуги,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 20 март 2024 г.,

---

8 ОВ C 342, 6.9.2022 г., стр. 109.
9 ОВ L 275, 25.10.2022 г., стр. 33, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj.
10 ОВ L 132, 17.5.2023 г., стр. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj.
11 ОВ L, 2024/2831, 11.11.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj.

озаглавено „Недостиг на работна ръка и умения в ЕС: план за действие“ (COM(2024)0131),

– като взе предвид годишния доклад на Комитета за социална закрила на Комисията за 2024 г.,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 5 март 2025 г., озаглавено „Съюз на уменията“ (COM(2025)0090),

– като взе предвид доклада на Комисията от 2025 г. относно равенството между половете в ЕС, и по-специално неговия раздел относно разликата между жените и мъжете по отношение на полагането на грижи,

– като взе предвид доклада на Комисията от 8 май 2018 г. относно осигуряването на детски заведения за малки деца с цел увеличаване на участието на жените на пазара на труда, постигане на равновесие между професионалния и личния живот от работещите родители и постигане на устойчив и приобщаващ растеж в Европа („целите от Барселона“), (COM(2018)0273),

– като взе предвид публикувания през март 2024 г. девети доклад относно икономическото, социално и териториално сближаване,

– като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет, озаглавено „Към нов модел на грижи и подкрепа за възрастните хора: поуки от пандемията, породена от COVID-19“[12],

– като взе предвид своята резолюция от 15 ноември 2018 г., озаглавена „Предлагане в ЕС на услуги, свързани с полагането на грижи, с оглед на подобряването на равенството между половете“[13],

– като взе предвид своята резолюция от 10 март 2022 г., озаглавена „Интегриране на принципа на равенство между половете в Европейския парламент – годишен доклад за 2020 г.“[14],

– като взе предвид своята резолюция от 21 януари 2021 г., озаглавена „Перспективата за равенство между половете по време на кризата с COVID-19 и в периода след кризата“[15],

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид съвместните разисквания на комисията по заетост и социални въпроси и на комисията по правата на

---

12 ОВ C 194, 12.5.2022 г., стр. 19.
13 ОВ C 363, 28.10.2020 г., стр. 80.
14 ОВ C 347, 9.9.2022 г., стр. 139.
15 ОВ C 456, 10.11.2021 г., стр. 191.

жените и равенството между половете съгласно член 59 от Правилника за дейността,

– като взе предвид доклада на комисията по заетост и социални въпроси и комисията по правата на жените и равенството между половете (A10-0083/2026),

А. като има предвид, че равенството между половете е една от основополагащите ценности на ЕС; като има предвид, че интегрирането на принципа на равенство между половете и междусекторният подход следва да се прилагат и интегрират във всички политики на ЕС;

Б. като има предвид, че в Плана за действие на Европейския стълб на социалните права се определят конкретни инициативи за прилагането на принципи, които са от съществено значение за изграждането на по-силна социална Европа за справедливи преходи и възстановяване, включително инициатива за дългосрочните грижи;

В. като има предвид, че полагането на грижи обхваща както формалните, така и неформалните грижи; като има предвид, че формалните грижи се отнасят до труда, свързан с полагането на грижи, извършван в рамките на официални трудови договорености, докато неформалните грижи се отнасят до труда, свързан с полагане на грижи, извършван в социалната среда на дадено лице, и обикновено, макар и не винаги, този труд е неплатен; като има предвид, че следователно според общоприетото разбиране понятието „лице, полагащо грижи“ включва всички форми на полагане на „формални“ и „неформални“ грижи; като има предвид, че трудът, свързан с полагане на грижи, съществува в много форми, включително грижи за деца, дългосрочни грижи, здравни грижи и персонални услуги; като има предвид, че услугите, свързани с полагането на формални и неформални грижи, се предоставят предимно от жени; като има предвид, че лицата, полагащи неформални грижи, предоставят грижи на хора с хронични заболявания, увреждания, крехко здраве или други дълготрайни здравни нужди или нужди от грижи извън официалната рамка за полагане на грижи;

Г. като има предвид, че в общество, предоставящо грижи, грижите се признават като основополагащи за функционирането на икономиките и обществата; като има предвид, че трудът, свързан с полагане на грижи, следва да бъде ценен и разпределян поравно между мъжете и жените, като същевременно се признава по-специално правото на получаване на грижи, както е заложено в Европейския стълб на социалните права; като има предвид, че предоставянето на финансово достъпни, висококачествени и дългосрочни грижи, насочени към отделния човек, е част от основното право на медицински грижи; като има

предвид, че този основан на правата подход отразява промяната в предоставянето на грижи към услуги, които зачитат автономността, достойнството и приобщаването на лицата, нуждаещи се от грижи, през всички етапи от живота, като се отчита по-специално въздействието на застаряващото население понастоящем върху обществото; като има предвид, че секторът на формалните дългосрочни грижи все още се основава на предоставянето на услуги в домовете за настаняване, въпреки че е много по-вероятно грижите, предоставяни в дома и в общността, да укрепят правото на независимост на лицата, които се нуждаят от грижи;

Д. като има предвид, че сред лицата на възраст над 65 години в ЕС 8% – над 7 милиона души – получават неформални грижи, като тази цифра достига 11% сред лицата на възраст 75 и повече години; като има предвид, че тази демографска трансформация, която претърпява Европа, ще окаже значително въздействие върху нуждите от грижи и начина, по който се организират услугите за полагане на грижи; като има предвид, че ако това предизвикателство не бъде преодоляно чрез подход, който отчита аспектите на пола, съществува риск да бъде подкопано участието на жените на пазара на труда, което ще засили неравенството между половете и ще застраши благосъстоянието на възрастните хора, децата и семействата; като има предвид, че в контекста на застаряващите общества е от съществено значение към грижите да се интегрира подход, основан на правата на човека и ориентиран към човека, който да гарантира участието на всички; като има предвид, че вследствие на промените в политиката и демографските тенденции все повече се дава предимство на полагането на грижи за възрастните хора в дома; като има предвид, че много от потребностите на възрастните хора и на хората с увреждания може да бъдат обхванати от услуги, установени в общността, като индивидуална помощ и помощи за жилищно подпомагане;

Е. като има предвид, че селските, отдалечените и островните райони и най-отдалечените региони не разполагат нито с достатъчно, нито с подходящи услуги за социални грижи и подкрепа, което може да засили икономическите и социалните предизвикателства, пред които тези райони вероятно вече са изправени; като има предвид, че достъпът до тези услуги в тези райони продължава да бъде предизвикателство предвид тяхното намаляващо и застаряващо население и липсата на свързаност и инфраструктура; като има предвид, че това може да допринесе за намаляване на привлекателността на въпросните райони като места за живеене и работа; като има предвид, че това засяга по непропорционален начин жените, които – в опита си да съвместяват професионалния с личния живот – се сблъскват с допълнителни трудности; като има предвид, че тези райони се сблъскват с недостиг на общопрактикуващи лекари и на специализирана и спешна помощ, което води до появата на т.нар.

„медицински пустини“; като има предвид, че подобряването на достъпа до качествени социални грижи има потенциала да подобри качеството на живота и икономическото благоденствие на хората, живеещи в тези райони; като има предвид, че участниците в социалната икономика предоставят установени в общността услуги за полагане на грижи от съществено значение, което подобрява приобщаването, достъпността и качеството на грижите, особено в районите с недостатъчно обслужване и селските, отдалечените и островните райони и най-отдалечените региони, като същевременно отговаря на регионалните потребности;

Ж. като има предвид, че в социално и икономическо отношение както формалните, така и неформалните грижи често са незабелязани и подценявани, като заплатите за предоставянето на дългосрочни грижи и други социални услуги са с 21% под средните за ЕС[16]; като има предвид, че социалната добавена стойност на формалните и неформалните грижи често трудно може да бъде измерена и че хората, които предоставят такива грижи, не получават достатъчно признание, оценка и подкрепа, което оказва допълнителен физически и психологически натиск върху тях; като има предвид, че лицата, полагащи формални и неформални грижи, играят съществена роля за устойчивостта на системите за здравеопазване и полагане на грижи в Европа;

З. като има предвид, че повечето икономически разлики между половете се обясняват с разликите между половете в предоставянето на грижи и недооценяването на сектора на професионалните грижи, в който са заети значително повече жени, отколкото мъже;

И. като има предвид, че добрите условия на труд в сектора на полагането на грижи играят основна роля за предоставянето на висококачествени услуги за полагане на грижи;

Й. като има предвид, че наличието, достъпността и финансовата приемливост на детски заведения с високо качество са от решаващо значение за осигуряване на възможност на хората, по-специално на жените, които носят отговорност за полагане на грижи за други хора, да участват на пазара на труда;

К. като има предвид, че приблизителното време, посветено на полагането на неформални грижи в Европа, е 39 милиарда часа годишно, което се равнява на икономическа стойност от около 576 милиарда евро, представляваща приблизително 3,63% от

16 Eurofound, 2021 г.

брутния вътрешен продукт (БВП) на Европа[17]; като има предвид, че неформалните грижи в различните им форми, които варират от ежедневна помощ с полагане на индивидуални грижи до оказване на спорадична помощ в домакинството, не се признават и оценяват по подходящ начин; като има предвид, че жените носят непропорционална отговорност за предоставянето на такива грижи, което засилва различията между половете и по този начин ограничава възможностите на жените, които предоставят неформални грижи, и по-специално на по-младите, да упражняват официална трудова заетост; като има предвид, че разликата в полагането на грижите за деца остава едно от най-належащите предизвикателства, пред които са изправени новите родители в ЕС, и засяга главно жените, като забавя завръщането им на работа;

Л. като има предвид, че цифровите иновации и цифровите здравни инструменти могат да подобрят значително качеството и достъпността, по-специално в селските райони, в отдалечените, островните и най-отдалечени региони, поради което следва да бъдат насърчавани и подкрепяни активно; като има предвид, че все по-голямата роля на цифровите платформи в сектора на полагането на грижи носи последствия за половете, тъй като крие риск от изостряне на съществуващите неравенства;

М. като има предвид, че 88,2% от работната сила в сектора на полагането на формални грижи се състои от жени[18], което ясно показва, че психическото натоварване и организационната тежест, свързани със задачите по отношение на грижите и задачите в домакинството, продължават да се поемат предимно от жените;

Н. като има предвид, че жените поемат преобладаващата част от отговорностите за полагане на неформални грижи, която се оценява на 80%;

О. като има предвид, че това засилва съществуващото неравенство между половете в целия ЕС и допринася за увеличаване на разликата между жените и мъжете по отношение на полагането на грижи, като ограничава способността на жените да участват на пазара на труда и в обществения живот и да постигнат икономическа независимост; като има предвид, че

---

17 Peña-Longobardo LM, Oliva-Moreno J., The Economic Value of Non-professional Care: A Europe-Wide Analysis (Икономическата стойност на непрофесионалните грижи: общоевропейски анализ), International Journal of Health Policy and Management, 2022 г. ;11(10); Световна здравна организация, Европа, Shining light on women’s contributions:celebrating their role in informal care (Изтъкване на приноса на жените: високо признание на тяхната роля в неформалните грижи), 2024 г.

18 Европейска комисия, Европейска стратегия за полагането на грижи, 2022 г.

съществуващото неравенство между половете, включително разликата от 10% в заетостта между жените и мъжете[19], разликата от 12% в заплащането на жените и мъжете[20] и разликата от 25% в нивото на пенсиите на жените и мъжете[21], наред с други фактори, като например времето, използвано за полагане на грижи, поставят жените в уязвима позиция; като има предвид, че въпреки повишената осведоменост относно разликата между половете по отношение на полагането на грижи, реалната промяна в културата към равно споделяне на полагането на неплатени грижи все още е много далеч; като има предвид, че вследствие на съществуващите все още стереотипи полагането на грижи се очаква предимно от жените и момичета, а тези стереотипи се засилват още повече от социалните медии; като има предвид, че чрез културни промени, кампании за повишаване на осведомеността и образователни инициативи, насърчаващи споделените отговорности по полагането на грижи може на жените да се даде възможност да участват в обществото на равни начала и да се гарантира, че момичетата разполагат със свободата да преследват своите амбиции, без трябва да поемат непропорционални задължения по отношение на полагането на грижи; като има предвид, че тази разлика по отношение на полагането на грижи изисква мерки за насърчаване на участието на мъжете в сектора, както и по-равномерно разпределение на отговорностите; като има предвид, че съгласно индекса за 2024 г. за равенството между половете на Европейския институт за равенство между половете средният резултат за ЕС за дейностите по полагане на грижи е 78,7 точки, което отразява съществуващите все още неравенства между половете по отношение на неплатената домакинска работа, грижите за децата и дългосрочните грижи[22]; като има предвид, че работната сила в областта на грижите в цяла Европа застарява и е изправена пред предизвикателства, свързани с наемането и задържането на работа;

П. като има предвид, че следователно през целия си живот жените отделят шест години повече от мъжете за полагане на неплатени грижи[23];

Р. като има предвид, че жените играят ключова роля в сектора на полагането на грижи и дори след като навлязат на пазара на труда, продължават да носят основната отговорност за

---

19 Европейска комисия, The gender pay gap situation in the EU (Ситуацията в ЕС по отношение на разликата в заплащането на мъжете и жените), 2024 г.

20 Европейска комисия, The gender pay gap situation in the EU (Ситуацията в ЕС по отношение на разликата в заплащането на мъжете и жените), 2023 г.

21 Европейски институт за равенство между половете, Gender Equality Index (Индекс за равенството между половете), 2025 г.

22 Европейски институт за равенство между половете, 2024 г.

23 Бюро за изследване на населението, 2023 г.

домакинската работа и за труда, свързан с полагане на грижи; като има предвид, че са необходими проучвания за използваното време, насочени към измерване на времето, прекарано за полагане на грижи и домакинска работа; като има предвид, че около 7,7 милиона жени са изключени от пазара на труда поради отговорности, свързани с полагане на грижи, докато за сравнение при мъжете тази цифра възлиза едва на 450 000[24]; като има предвид, че поради натоварването вследствие на поемането на отговорности за полагане на неформални грижи някои жени дори не могат да навлязат пълноценно на пазара на труда; като има предвид, че неравномерното разпределение на неплатения труд, свързан с полагане на грижи, възпрепятства достъпа на жените до заетост на пълно работно време и има отрицателен принос към разликата в заплащането на жените и мъжете[25], което за жените води до по-малко възможности за професионално развитие или дори до приемане на предложения за работни места под равнището на техните умения и съответно до загуба на доходи и задълбочаване на разликата в пенсиите на жените и мъжете; като има предвид, че тези неблагоприятни последици са тясно свързани с интензивността на предоставяните грижи и с продължителността на отговорностите по предоставяне на грижи; като има предвид, че поради задълженията си за полагане на грижи самотните майки са особено засегнати от ограничените възможности за заетост; като има предвид, че в ЕС самотните родители съставляват 12,4% от домакинствата с деца; като има предвид, че сред семействата със самотни родители жените също така са непропорционално представени (този показател възлиза на 85%)[26]; като има предвид, че едва половината от 42,8-те милиона лица с увреждания в трудоспособна възраст в ЕС са наети на работа; като има предвид, че особено засегнати са жените с увреждания, като едва 21% са наети на пълно работно време[27];

C. като има предвид, че двойната тежест на полагането на грижи и работата ограничават значително времето на лицата, полагащи грижи, за почивка и грижи за себе си, което поставя лицата, полагащи неплатени грижи, в много по-голям риск от

---

24 Европейски институт за равенство между половете, Gender inequalities in care and pay in the EU (Неравенства между мъжете и жените в ЕС в областта на грижите и заплащането)

25 Европейска фондация за подобряване на условията на живот и труд (Eurofound), European Quality of Life Survey 2016 – Quality of life, quality of public services, and quality of society (Европейско изследване на качеството на живот от 2016 г. – Качество на живот, качество на публичните услуги и качество на обществото), Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2018 г.

26 Източник: Евростат, 2023 г.: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Young_people_-_family_and_society.

27 Индекс за равенство между половете за 2024 г.

(родителско) професионално изчерпване; като има предвид, че подобреният достъп до услуги в областта на репродуктивното здравеопазване и прекъсването на бременност може да помогне на родителите по отношение на семейното планиране и да намали трудностите, свързани с нежелани бременности;

Т. като има предвид, че в няколко държави членки Директивата относно равновесието между професионалния и личния живот не се прилага изцяло; като има предвид, че съдържащата се в нея разпоредба относно правото на всяко лице, полагащо грижи, на отпуск от пет работни дни годишно е недостатъчна за предоставянето на адекватни грижи или за организирането на формални грижи, а и за този отпуск не важат същите гаранции по отношение на възнаграждението и подпомагането на доходите, както за други видове отпуск по семейни причини;

У. като има предвид, че съобщението, че до 2028 г. Комисията ще направи оценка на прилагането на Директивата относно равновесието между професионалния и личния живот, е добре дошло;

Ф. като има предвид, че достъпът до финансово достъпни и качествени услуги за полагане на формални грижи е от решаващо значение, за да се гарантира, че полагането на грижи е истински избор, за да се подкрепят лицата, полагащи грижи, да се намали интензитетът на грижите и да се облекчи тежестта за лицата, полагащи грижи, като подчертава, че тези услуги могат да спомогнат за увеличаване на участието на жените на пазара на труда, да доведат до подобряване на равенството между половете и на многообразието на работната сила, да спомогнат за икономическа независимост и да намалят зависимостта от социална закрила, което ще доведе до по-устойчив икономически растеж;

Х. като има предвид, че по данни на Eurofound[28] лицата, полагащи грижи, са изложени на по-голям риск от развиване на проблеми с психичното здраве поради високото емоционално натоварване в работата и излагането на неблагоприятно социално поведение на работното място;

Ц. като има предвид, че тези данни сочат също така, че социалната изолация е едно от най-значимите предизвикателства, пред които са изправени лицата, полагащи неформални грижи, като лицата с интензивни или многобройни отговорности за полагане на грижи са изложени на по-висок риск от бедност, социално изключване, самота и проблеми с психичното и физическото здраве; като има предвид, че отговорностите за полагане на неформални грижи може също така да възпрепятстват достъпа

---

28 Eurofound, Unpaid care in the EU (Неплатени грижи в ЕС), Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2025 г.

на лицата, полагащи грижи, до здравни услуги;

Ч. като има предвид, че полагането на грижи за член на семейството с инвалидизиращо заболяване, например рак или заболявания, свързани с паметови нарушения, наред с други заболявания, налага несъразмерна физическа и психологическа тежест върху лицата, полагащи неформални грижи, която в терминалния стадий на пациента обикновено се увеличава[29];

Ш. като има предвид, че секторът на полагането на грижи продължава да не получава достатъчно признание, остава подценяван и недостатъчно финансиран от ЕС и неговите държави членки, което води до постоянен недостиг на персонал, въпреки че секторът разполага с потенциал за създаване на 8 милиона допълнителни работни места[30]; като има предвид, че публичните инвестиции в услуги за полагане на грижи оказват положителен принос за равенството между половете и преодоляването на различията в областта на заетостта; като има предвид, че участниците в социалната икономика допринасят за подобряване на условията на труд в сектора на полагането на грижи благодарение на характерните за тях модели на управление, основани на участието;

Щ. като има предвид, че секторът на грижите среща трудности при привличането на млади работници[31];

АА. като има предвид, че недостатъчните инвестиции в услугите за полагане на грижи засягат непропорционално жените и момичетата, които се нагърбват с болшинството от отговорностите по полагане на неплатени грижи; като има предвид, че установяването на минимални стандарти за качество на услугите за полагане на грижи ще подобри пряко икономическата независимост на жените и равните възможности за момичетата по отношение на образованието и заетостта, както и ще гарантира, че стандартите за полагане на грижи се ползват като инструмент за равенство между половете за жените и момичетата;

АБ. като има предвид, че жените от държави извън ЕС представляват значителна част от тази работна сила и често са подложени на несправедливи условия на труд;

АВ. като има предвид, че в Европа много от полагащите грижи и от

---

29 Европейски институт за равенство между половете, Gender Equality Index (Индекс за равенството между половете), 2019 г.Work-life balance (Равновесие между професионалния и личния живот)

30 План за действие на Европейския стълб на социалните права, 2023 г.

31 Изследване на Eurofound, Мерки за справяне с недостига на работна ръка: поуки за бъдещата политика“, 2023 г.

домашните помощници, полагащи грижи, са жени мигранти, които работят в особено несигурни условия и са подложени на междусекторна дискриминация поради своята националност, раса или етническа принадлежност, пол, социално-икономически статус и статут на пребиваване; като има предвид, че тези мигранти компенсират липсата на обществени и финансово достъпни грижи в ЕС и че те не се третират еднакво по отношение на социалните им права и достъпа до достойни условия на труд;

АГ. като има предвид, че успешното прилагане на европейската стратегия за полагане на грижи изисква наблюдение, прозрачност и взаимодействия между финансирането, научните изследвания и политиките на ЕС и държавите членки, като се включат съответните организации, представляващи лицата, които полагат формални и неформални грижи;

АД. като има предвид, че предоставянето на качествени грижи зависи от наличието на достатъчно голяма и добре обучена работна сила с достойни условия на труд и доходи; като има предвид, че инвестициите във висококачествено професионално образование, обучение и възможности за повишаване на квалификацията за работници, полагащи грижи, наред с подходящо признание на уменията, са от съществено значение за професионализирането на сектора;

АЕ. като има предвид, че създаването на Европейски пакт за грижите, определянето на минимални работни заплати и установяването на достъп до висококачествени безплатни публични услуги ще допринесе за намаляване на бедността и за премахване на разликите между жените и мъжете при полагането на грижи, както и в заплащането и пенсиите;

АЖ. като има предвид, че дезагрегирани данни и показатели за качество биха могли да подобрят мониторинга на полагането на грижи; като има предвид, че „скрити грижи“ означава, че много от лицата, полагащи неформални грижи, не се отразяват в проучванията и че данните за младите хора, полагащи грижи (на възраст под 18 години), са особено оскъдни; като има предвид, че се предполага, че почти една четвърт от лицата на възраст между 15 и 17 години полагат неплатени грижи за деца, а 8 – 24% са ангажирани с полагане на дългосрочни грижи; като има предвид, че жените и момичетата са свръхпредставени сред младите хора, полагащи грижи[32];

АЗ. като има предвид, че в стратегията за равенство между половете за периода 2026 – 2030 г., публикувана на 5 март 2026 г., се посочва, че европейската стратегия за грижите ще бъде

---

32 Eurofound, Unpaid care in the EU (Неплатени грижи в ЕС), Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2025 г.

доразвита в Европейския пакт за грижите, който предстои да бъде представен през 2027 г.;

Полагането на грижи в числа

1. подчертава, че около 6,2 милиона души[33] в ЕС са наети като лица, полагащи формални грижи, докато над 53 милиона души[34] извършват неформален, често неплатен труд, свързан с полагане на грижи, в своята социална среда, като например за болни или възрастни членове на семейството или членове на семейството с увреждания; отбелязва, че частта на неформалните грижи е между 30% и 85% от целия труд, свързан с полагане на грижи[35];

2. подчертава, че трудът, свързан с полагане на формални грижи, често се характеризира с несигурни условия на труд и физическа и емоционална преумора, като възнагражденията за дългосрочни грижи и други социални услуги са с 21% под средните[36], а жените печелят средно с 20% по-малко от мъжете[37]; подчертава, че около 60% от неформалния труд, свързан с полагане на грижи, се извършва от жени[38]; отбелязва, че приблизително 32 милиона жени предоставят неформални грижи всяка седмица[39] и извършват средно 17 часа неплатен труд седмично;

3. отбелязва, че в световен мащаб икономическата стойност на неформалния домашен труд и неформалния труд, свързан с полагане на грижи, представлява между 10% и 39% от БВП[40];

4. отбелязва, че неравномерното разпределение на работата по полагане на неформални грижи отразява неравномерното разпределение на платения труд; отбелязва, че в ЕС на пълно работно време са заети 44% от жените и за сравнение – 58% от

---

33 Европейският център за развитие на професионалното обучение, 2023 г.

34 Eurofound, Unpaid care in the EU (Неплатени грижи в ЕС).

35 Европейска комисия, Long-term care report (Доклад за дългосрочните грижи), 2021 г.

36 Eurofound, Wages in long-term care and other social services 21% below average (Възнагражденията в областта на дългосрочните грижи и другите социални услуги са с 21% по-ниски от средните)

37 Световна здравна организация, Shining light on women's contributions:celebrating their role in informal care (Изтъкване на приноса на жените: високо признание на тяхната роля в неформалните грижи).

38 Eurocarers, 2021 г.

39 Световна здравна организация, Shining light on women's contributions:celebrating their role in informal care (Изтъкване на приноса на жените: високо признание на тяхната роля в неформалните грижи).

40 ООН – Жени, Redistribute unpaid work (Преразпределяне на неплатения труд), 2021 г.

мъжете[41];

5. подчертава, че това неравномерно разпределение на отговорностите за полагане на грижи между мъжете и жените – разликата между жените и мъжете по отношение на полагането на грижи – има последици за разликите в заплащането и пенсиите на жените и мъжете; подчертава във връзка с това, че през 2024 г. разликата в доходите на жените и мъжете в ЕС се оценява на 38%[42]; отбелязва, че през 2025 г. в ЕС разликата в пенсиите на мъжете и жените на възраст от 65 г. нагоре възлиза на 25%[43];

6. подчертава, че жените представляват 76% от 49-те милиона лица, работещи в сектора на формалните грижи в ЕС, 93% от детските възпитатели и помощник-учителите[44], 86% от лицата, полагащи лични грижи в областта на здравните услуги и в домакинствата и 95% от домашните работници[45];

7. отбелязва колко е важно секторът на персоналните и домакинските услуги да бъде признат и развиван като ключов сектор, тъй като обхваща целия труд, свързан с полагане на грижи, който се осъществява в домакинствата, включващ преки грижи (грижи за деца, дългосрочни грижи, грижи с настаняване в дома на възрастни хора и хора с увреждания) и непреки грижи (готвене, гладене, почистване, градинарство, помощни учебни занятия); подчертава, че е необходимо работниците в сектора на персоналните и домакинските услуги да получават признание и подкрепа, както и че в тях трябва да се инвестира; отбелязва, че тези услуги подпомагат благосъстоянието у дома на отделни лица и семейства, включително грижи за деца, дългосрочни грижи за възрастни хора и хора с увреждания, почистване, ремонтни работи в дома, помощни учебни занятия, градинарство и подкрепа в областта на ИКТ[46]; подчертава, че в ЕС има около

---

41 Европейски институт за равенство между половете. В ЕС еквивалентът на пълно работно време (ЕПРВ) е 44% за жените и 59% за мъжете. ***Еквивалентът на пълно работно време измерва работните часове в количествено съотношение, като хората могат да работят различен брой часове седмично.

42 Европейски парламент, „Преодоляване на разликата между жените и мъжете по отношение на полагането на грижи: увеличаване на европейската добавена стойност“.

43 Европейски институт за равенство между половете, Gender Equality Index (Индекс за равенството между половете).

44 Евростат, Childcare workers and teachers’ aides in the EU in 2020 (Детски възпитатели и помощник-учители в ЕС през 2020 г.).

45 Проучване на Центъра за европейски политики, озаглавено Gender equality: Who cares? Do you? (Равенство между половете: Кой се интересува? Вие?) 2022 г.

46 Европейски орган по труда, 2021 г.

6,8 милиона[47] недекларирани работници, които или предоставят грижи (2,1 милиона), или са пряко заети в домакинството (4,7 милиона), от които 90% са жени, като по-голямата част са лица на средна възраст и граждани на държави извън ЕС, които често са недостатъчно заети[48]; припомня, че броят на недекларираните работници в сектора на персоналните и домакинските услуги се оценява на 9,2 милиона души[49];

8. отбелязва, че констатациите на Eurofound показват, че когато става въпрос за дългосрочни грижи, както при жените, така и при мъжете с течение на времето се наблюдава забележима тенденция към повишаване на интензивността на грижите, като между 2014 и 2024 г. е нараснал делът на неплатените лица, които посочват, че полагат грижи повече от 20 часа седмично; отбелязва, че тази тенденция е особено очевидна в категорията с най-висок интензитет на грижите (над 51 часа седмично), което показва значително увеличение и за двата пола; подчертава, че в сравнение с мъжете жените отчитат постоянно по-висока степен на интензивност на грижите, което отразява тяхното непропорционално участие в неплатеното полагане на грижи;

9. отбелязва, че неадекватните системи за полагане на грижи са сред основните пречки за преодоляване на неравнопоставеността между половете на пазарите на труда в световен мащаб[50]; подчертава, че трябва да се обърне внимание

---

47 Eurofound, Undeclared care work in the EU: Policy approaches to a complex socioeconomic challenge (Недекларирана работа, свързана с полагане на грижи в ЕС: подходи на политиката спрямо едно сложно социално-икономическо предизвикателство). Неотдавнашни оценки сочат, че в целия ЕС 6,8 милиона недекларирани работници предоставят грижи или домакински услуги, като 2,1 милиона са конкретно в сектора на полагането на грижи.

48 Eurofound,'Undeclared care work in the EU:Policy approaches to a complex socioeconomic challenge (Недекларирана работа, свързана с полагане на грижи, в ЕС: подходи на политиката спрямо едно сложно социално-икономическо предизвикателство).

49 Eurofound,'Undeclared care work in the EU:Policy approaches to a complex socioeconomic challenge (Недекларирана работа, свързана с полагане на грижи, в ЕС: подходи на политиката спрямо едно сложно социално-икономическо предизвикателство), Страница 7: Страница 7: Неотдавнашни оценки сочат, че в целия ЕС 6,8 милиона недекларирани работници предоставят грижи или домакински услуги, като 2,1 милиона са конкретно в сектора на полагането на грижи, а 4,7 милиона са пряко заети в домакинството. Ако се прилага по-широкото определение, приблизителният брой на недекларираните работници в сектора на персоналните и домакинските услуги достига 9,2 милиона души.

50 Световен икономически форум, Global Gender Gap Report (Доклад за неравнопоставеността между половете в световен мащаб), 2023 г.

на условията на труд, така че заетостта на пълно работно време да стане съвместима с отговорностите за полагане на грижи, чрез гъвкави модели за работно време или други видове организация на работата, както и на наличността и достъпността на качествени услуги за полагане на грижи и да се подкрепя работна среда, в която се насърчава отпускът по бащинство, като се поощрява равното разпределение между партньорите на задачите по полагане на грижи; в това отношение подчертава, наред с другото, ролята на работодателите;

10. подчертава необходимостта да се преодолее разликата в заетостта между жените и мъжете чрез премахване на дискриминацията в областта на заетостта и изграждане на съобразени със семейството работни места, да се прилагат стратегии, които насърчават гъвкавите схеми на работа и други мерки, и да се намалят пречките пред бащите да вземат родителски отпуск, отпуск по бащинство или отпуск за лица, полагащи грижи, като същевременно активно се насърчава култура на равно представителство на жените; подчертава, че това трябва да бъде придружено от премахване на социалната и културната стигматизация на формалните грижи, особено на грижите за деца;

11. подчертава, че за да се премахне разликата между жените и мъжете по отношение на полагането на грижи, трябва едновременно да се преодолеят културните пречки и традиционните роли на половете в различните области на живота;

12. отбелязва, че до 2050 г. публичните разходи за дългосрочни грижи се очаква да нараснат до 1,7% от БВП в сравнение с 0,8% от БВП през 2022 г.[51]; подчертава, че трябва да се гарантира подходящо и устойчиво финансиране[52];

13. подчертава, че до 2070 г. почти 30% от населението на ЕС ще бъде на възраст 65 или повече години[53], което заедно с други фактори, като по-високата продължителност на живота и нарастващите нужди от грижи за хората с увреждания, може да доведе до повишено търсене на услуги за полагане на грижи и до значителен натиск върху здравните и социалните системи, а броят на хората, които се нуждаят от дългосрочни грижи, се

---

51 Работен документ на службите на Комисията от 7 септември 2022 г., придружаващ предложението на Комисията за препоръка на Съвета относно достъпа до финансово приемливи висококачествени дългосрочни грижи, (SWD(2022)0441).

52 Работен документ на службите на Комисията от 7 септември 2022 г., придружаващ предложението на Комисията за препоръка на Съвета относно достъпа до финансово приемливи висококачествени дългосрочни грижи, (SWD(2022)0441).

53 Европейска комисия, Доклад от 2021 г. за застаряването на населението.

очаква да нарасне от 30,8 милиона през 2019 г. на 38,1 милиона през 2050 г.[54]; подчертава, че вече настоящите нужди представляват предизвикателство, като всеки пети, нуждаещ се от дългосрочни грижи, не може да получи достъп до такива услуги[55];

Към общество, предоставящо грижи

14. счита, че общество, предоставящо грижи, признава централната роля на грижите, както формални, така и неформални, на всеки етап от живота и ги интегрира в своите политики, като обхваща всички видове грижи, полагани предимно от жени, включително образованието и грижите за деца в ранна детска възраст, както и дългосрочните грижи;

15. подчертава, че достъпът до грижи е основно право; подчертава, че инвестирането във висококачествени услуги за полагане на грижи е от съществено значение за осигуряване на равен достъп; подчертава, че продължаващото наличие на пречки пред достъпа до грижи е неразривно свързано с недостатъчните инвестиции в дългосрочни грижи; отбелязва, че жените и момичетата в селските, отдалечените и най-отдалечените райони, включително островите, са изложени на по-висок риск услугите за грижи да са непосилни за тях и те да нямат достъп до такива услуги; призовава за това адаптирани мерки като мобилните услуги за грижи за деца и възрастни хора, цифровите решения и стимулите за работещите в сферата на грижите да останат в селските райони или да се върнат в тези райони;

16. счита, че отговорностите за полагане на грижи не следва да се поемат непропорционално от жените и че държавите членки следва да насърчават равното участие на мъжете и жените в грижите за деца и по-възрастни хора, в дългосрочните грижи и грижите за членове на семейството с увреждания, както и в други отговорности за полагане на неформални грижи;

17. подкрепя равенството между половете по отношение на отговорностите за полагане на грижи чрез насърчаване на равномерното разпределение на задълженията за полагане на грижи, осигуряване на достъп до висококачествени, финансово приемливи и достъпни услуги за полагане на грижи, предоставяне на родителски отпуск и равно заплащане,

---

54 Европейска комисия, Доклад от 2021 г. за застаряването на населението.

55 European Parliament, Addressing the gender care gap: Potential European added value, (Преодоляване на разликата между жените и мъжете при полагането на грижи: потенциална европейска добавена стойност) стр. 6, 2025 г., „приблизително всеки пети човек (19%), нуждаещ се от услуги за дългосрочни грижи, не е имал достъп до такива. Основна причина както за мъжете, така и за жените, е финансовата достъпност.“

предлагане на гъвкави условия на работа и гарантиране на справедливи условия на труд с подкрепа на работното място, системи за набиране на персонал и мерки в подкрепа на работата в сферата на полагането на домашни грижи;

18. призовава за кампании за повишаване на осведомеността, насочени към мъжете, които да насърчават мъжете да поемат равен дял от отговорностите за полагане на грижи, давайки по този начин възможност за по-голямо участие на жените на пазара на труда, като при това се взема предвид въздействието на социалните медии и се засилва борбата срещу свързаните с пола стереотипи, наред с образователни инициативи и други мерки, като например насърчаване на работното място на култура, която цени и подкрепя този паритет по отношение на предоставянето на грижи; призовава за провеждане в целия ЕС на кампании за повишаване на осведомеността, които да преоценяват работата по полагане на грижи и да оспорват традиционните стереотипи, свързани с пола;

19. поради това подчертава необходимостта от предоставянето на възможности за грижи за деца, които да отговарят на нуждите на родителите от грижи по време на ваканция и в работното време; подчертава значението на развитието на финансово приемливо, достъпно и качествено образование и грижи в ранна детска възраст, за да се улесни завръщането на родителите на работа, особено на жените; подчертава, че недостигът на грижи за деца, т.е. периодът, в който семействата са използвали своя отпуск за полагане на грижи за дете, но все още нямат пълен достъп до възможности за организиране на грижи за своите деца[56] – продължава да бъде едно от най-големите предизвикателства за родителите в цяла Европа; отбелязва, че семействата са оставени сами да се справят със сложния въпрос, свързан с грижите за децата, без да им се предоставя подходяща подкрепа, като често се изправени пред трудни решения, свързани с работата, финансовите средства и отговорностите за полагане на грижи;

20. признава значението и социалната стойност на вноските за полагане на грижи между поколенията, като например тези, предоставяни от баби и дядовци, които редовно се грижат за своите внуци, като дават възможност на родителите, особено майките, да работят на пълно работно време;

21. подчертава значението на правилното прилагане на ефективни мерки и политики, включително Директивата относно равновесието между професионалния и личния живот, за да се гарантира истинско равновесие между професионалния и личния живот; призовава Комисията внимателно да наблюдава

---

56 Европейската обсерватория за семейната политика, Childcare Gap In The European Union: A 2025 Overview (Недостиг на грижи за деца в Европейския съюз: общ преглед за 2025 г.).

прилагането на тази директива и подчертава необходимостта от премахване на разликите в заплащането и пенсиите на жените и мъжете чрез прилагане на съществуващите правни рамки и гарантиране на тяхната ефективност;

22. призовава държавите членки да надхвърлят минималния годишен отпуск от пет дни за лицата, полагащи грижи, предвиден в Директивата относно равновесието между професионалния и личния живот, и да гарантират, че този отпуск е адекватно платен, за да бъде реалистично достъпен за всички лица, полагащи грижи;

23. подчертава, че целенасочените мерки за улесняване на гъвкави и съобразени със семейството схеми на работа, включително дистанционна работа, гъвкаво работно време, отпуск за лица, полагащи грижи, и възможности за непълно работно време, са от решаващо значение, за да се даде възможност на жените и мъжете да съчетават по-добре професионалния и личния си живот, както и стимули и специфични мерки в политиките за родителския отпуск; подчертава значението на справедливото разпределение на родителския отпуск между родителите и неговото въздействие за насърчаване на общество с равенство между половете;

24. подчертава, че лицата, полагащи грижи, предоставят жизненоважна подкрепа; подчертава, че цялата подкрепа, насочена към лицата, полагащи грижи, трябва да признава техните права като полагащи грижи лица и да осигурява психологическата подкрепа, услуги за отдих, здравни услуги и гъвкави схеми на работа (отпуск, работни часове, работа от разстояние), без да се губят заплащане или права на плащане на обезщетение, за да постигне равновесие между отговорностите по полагане на грижи и работата; призовава Комисията и държавите членки при предоставянето на грижи да насърчават подходи, съобразени с травмите и подходящи за психичното здраве, като признават психо-социалните рискове както за работниците, така и за получателите; подчертава, че тези мерки трябва да бъдат придружени от справедливи работни заплати и социална закрила за лицата, полагащи грижи, за да се гарантира качествена заетост и съобразена с нуждите подкрепа за лицата, полагащи грижи, чиято кариера е била нарушена от задължения в областта на здравеопазването, така че да се улесни тяхната реинтеграция, финансова независимост и благосъстояние;

25. подчертава, че е важно всички тези мерки да имат за цел предоставяне на подкрепа за семействата и полагащите грижи лица, насърчаване на трудовата заетост на жените и премахване на разликата между жените и мъжете по отношение на полагането на грижи, заедно с мерките, предвидени в Европейската стратегия за полагане на грижи; подчертава, че следва да се отдаде специално признание за родителите на деца

с увреждания, които се сблъскват със сложни пречки пред участието на пазара на труда и финансовата независимост поради дългосрочните им отговорности за полагане на грижи; подчертава, че същото се отнася и за лицата, полагащи грижи за роднини с увреждания и хронични заболявания; подчертава, че полагането на грижи за роднина с продължително заболяване може да се окаже продължително, интензивно и емоционално трудно изживяване, което води до значително напрежение за лицата, полагащи неформални грижи; подчертава необходимостта в такива случаи от подкрепа от страна на здравните специалисти; отбелязва значението на разработването на политики, с които едновременно се укрепва секторът на полагането на грижи, гарантира се достъп до висококачествени основани на общността услуги за полагане на грижи и се насърчават равното заплащане за (повторна) интеграция на лицата, полагащи неформални грижи – особено жените – на пазара на труда;

26. счита, че следва да се обърне специално внимание на сектора на грижите в контекста на многогодишната финансова рамка за периода 2028—2034 г.; подчертава, че осигуряването на достатъчно финансиране в тази област е необходимо, за да се подкрепи изпълнението на Европейската стратегия за полагане на грижи и Европейския стълб на социалните права;

27. подчертава, че общество, предоставящо грижи, интегрира различни модели за полагане на грижи, като например от публични или частни доставчици, самостоятелно заети лица, полагащи грижи, или полагащи грижи, пряко наети от домакинства, и насърчава деинституционализацията на грижите чрез домашни или основани на общността услуги; подчертава основаните на общността и междупоколенческите подходи към грижите, които насърчават солидарността, намаляват социалната изолация и благоприятстват устойчивостта в семействата и кварталите; подчертава също така, че е важно да се запази правото на избор на модел за полагане на грижи, за да се запази достойнството както на лицата, полагащи грижи, така и на лицата, нуждаещи се от грижи, както и тяхната автономност, независимост, благосъстояние и приобщаване в общността, като се вземат предвид нуждите и стремежите на получателите на грижи и се гарантира защита срещу основано на пола насилие в местата за полагане на грижи и се включи подходяща и персонализирана подкрепа за лицата, полагащи неформални грижи; признава, че секторът на формалните дългосрочни грижи все още разчита основно на резидентната грижа, а домашните грижи и грижите в общността по-добре подкрепят правото на лицата, нуждаещи се от грижи, да живеят независимо; отбелязва спешната необходимост да се даде приоритет на ориентиран към човека и основан на правата подход, който дава възможност на хората да получават грижи в къщи и пълноценно да участват в обществото;

28. подчертава, че целенасочените програми за обучение, повишаване на уменията и преквалификация и подкрепата за (повторна) интеграция на пазара на труда без никаква форма на дискриминация на жените, които са претърпели прекъсвания в кариерата поради отговорностите си за полагане на грижи и за водене на домакинството, са от съществено значение за подпомагане на непрекъснатото им професионално развитие и на равните им възможности на пазара на труда; подчертава освен това, че тези жени притежават ценни преносими умения за по-нататъшна заетост или предприемачество в сектора; призовава за конкретни програми и подкрепа за признаването на тези умения чрез обучения, схеми за сертифициране и подкрепа за създаване на предприятия, като по този начин се улесни повторната им интеграция на пазара на труда като хора с ценен житейски опит, като например предприемачи и създатели на работни места; подчертава необходимостта това обучение да бъде достъпно, адекватно финансирано и свързано с възможности за качествена заетост;

Грижите в основата на икономиката

29. счита, че икономиката на полагането на грижи обхваща труда по полагане на грижи чрез публичния и частния сектор, включително малките и средните предприятия, организациите на гражданското общество и други типове организации, социалната и солидарната икономика и домакинствата, включително доставчиците и получателите на грижи, както и работодателите и институциите, предлагащи услуги за полагане на грижи[57]; подчертава, че икономиката на полагането на грижи трябва да бъде призната за обществено благо и за стълб на възходящата социална конвергенция, подкрепян чрез стабилни инвестиции и създаване на качествени работни места.

30. подчертава необходимостта от укрепване на услугите за дългосрочни грижи, по-специално домашните грижи и грижите в общността, и от разработване на автоматизирана цифрова технология за наблюдение на здравето;

31. признава, че жените предприемачи в сектора на полагането на грижи са изправени пред системни пречки пред достъпа до кредити и инвестиции; призовава Комисията и държавите членки да разработят специални програми за подпомагане на предприемачеството сред жените в сектора на полагането на грижи, включително специални гаранционни фондове и схеми за наставничество и преференциални критерии в ЕС, насочени към жените; призовава за представяне на предложения за ръководени от жени предприятия, които въвеждат иновации в

---

57 Международна организация на труда, https://www.ilo.org/topics-and-sectors/care-economy.

икономиката на полагането на грижи;

32. подчертава, че икономиката на полагането на грижи признава, че трудът по полагане на грижи е от жизненоважно значение за устойчивостта на Европа, като допринася с 11% за БВП на ЕС и осигурява заетост на над 6 милиона души, като по-голямата част от които са жени[58], с потенциал за създаването на 8 милиона нови работни места[59], и признава безценния икономически принос на лицата, полагащи неформални грижи; отбелязва, че икономическите разходи поради разликата между жените и мъжете по отношение на полагането на грижи би могло да достигне по прогноза 147 – 220 милиарда евро на година, като същевременно научно изследване показва, че инвестициите в сектора на полагането на формални грижи може да създадат положителна икономическа възвръщаемост от най-малко 4 евро за всяко 1 евро, инвестирано в грижи за деца или в дългосрочни грижи[60];

33. подчертава потенциала за заетост и икономически растеж, представляван от сектора на професионалните грижи, и изтъква, че инвестициите в грижи освобождават лицата, полагащи неформални грижи, за да бъдат повече интегрирани на пазара на труда;

34. насърчава държавите членки да разработят местни и регионални стратегии за полагането на грижи, като създадат качествени и устойчиви работни места в селските, периферните и най-отдалечените райони, като по този начин ще засилят териториалното сближаване и ще намалят неравенствата на пазара на труда; счита, че специално за тези райони инструментите на ЕС за финансиране биха могли да бъдат мобилизирани за подкрепа на създаването на нови, качествени работни места в сектора на полагането на грижи, като така се противодейства на процеса на обезлюдяване и на недостига на работна сила в някои райони; призовава Комисията и държавите членки да засилят подкрепата си за предприятията и организациите от социалната икономика с нестопанска цел; насърчава държавите членки да улеснят достъпа до финансиране и да повишат видимостта на участниците в социалната икономика, както се подчертава в Плана за действие за

---

58 Европейски център за развитие на професионалното обучение, „Care workers: skills opportunities and challenges“ (Лица, полагащи грижи: възможности и предизвикателства, свързани с уменията) (актуализация от 2023 г.), https://www.cedefop.europa.eu/en/data-insights/care-workers-skills-opportunities-and-challenges-2023-update.

59 План за действие на Европейския стълб на социалните права, 2021 г.

60 International Organization du travail (Международна организация на труда), https://www.ilo.org/topics-and-sectors/care-economy.

социалната икономика за 2021 г.;

35. подчертава значението на предприятията и кооперациите на социалната икономика в предоставянето на услуги за полагане на грижи в райони и за население, които не са обхванати от достатъчно услуги от традиционните публични или частни доставчици, особено когато мотивите за печалба са слаби;

36. отбелязва, че бюджетирането трябва да гарантира подходящи инвестиции в грижи и да се наблюдават свързаните с пола последици от мерките или от липсата на мерки;

37. подчертава необходимостта от гарантиране на участието на лицата, полагащи грижи, и на техните представители на всички етапи на изготвянето на политики, включително при разработването, изпълнението и оценяването на политиките, които се отнасят до тях;

38. счита, че са необходими бъдещи инвестиции за предоставяне на обучение, когато е целесъобразно, на лицата, полагащи както формални грижи, така и неформални грижи, включително за целенасочено повишаване на квалификацията, особено в областта на цифровите, междуличностните и здравните умения, в т.ч. относно рисковете от физически или психологически тормоз в заведенията за полагане на грижи и в здравните заведения, както и за предоставяне на качествени, ориентирани към човека грижи; настоява върху централната роля на повишаването на квалификацията и преквалификацията в управлението на професионалното развитие през целия живот, тъй като професиите, свързани с полагането на грижи, се променят с развитието на практиките, технологиите или дори на организацията на грижите; счита, че натрупаният опит следва да бъде по-добре оценен чрез подобрено признание на придобитите експертни познания и квалификации и чрез по-нататъшни възможности за продължаващо обучение; освен това счита, че следва да се насърчи сертифицирането, за да се отговори на променящите се потребности, по-специално по отношение на признаването на дипломите за професионално образование и обучение, като се гарантират работни места с дългосрочни перспективи, които насърчават приобщаването и растежа; призовава за минимални стандарти в целия ЕС за програмите за обучение в областта на полагането на грижи, като се осигурят признаване на квалификациите, преносимост на правата и професионално развитие за работниците;

39. отбелязва, че Европа страда от недостиг на умения във всички сектори на икономиката, което положение се влошава и от намаляващата работна сила[61]; отбелязва освен това, че част от

---

61 Марио Драги, „*Бъдещето на европейската конкурентоспособност*“, 2024 г.

недостига може да се дължи на недостатъчното използване на съществуващите таланти, както е видно от дълбоките различия между половете в някои професии, или на специфичните предизвикателства, свързани с условията на труд, като например ниското заплащане или липсата на привлекателност;

40. подчертава необходимостта от подкрепа за развитието на онлайн услуги и обучение за повишаване на цифровата компетентност на лицата, полагащи грижи, и за лицата, за които се полагат грижи, чрез подобряване на достъпа до интернет и връзките с цел подобряване на качеството на грижите и възползване от технологиите при предлагането на качествени грижи;

41. подчертава, че неплатения труд по полагане на грижи има социално и икономическо въздействие; подчертава, че неплатеният труд по полагане на грижи играе критична роля в европейските общества и икономики, като засяга участието в работната сила, особено сред жените, допринася за продължаващите разлики между половете по отношение на заетостта и заплащането и оказва значителен натиск върху системите за социално подпомагане, здравеопазване и дългосрочни грижи в държавите членки; поради това призовава държавите членки да обърнат специално внимание на лицата, полагащи грижи, в програмите за ранно откриване и превенция; подчертава предизвикателствата, включително от социално-икономически характер, пред които са изправени лицата, полагащи неформални грижи, предимно жени, които предоставят неплатен труд по полагане на грижи и са подложени на комбинирано претоварване с труд и грижи с ограничена социална закрила, недостатъчна инфраструктура за формални грижи и неподходяща подкрепа за психичното здраве, и чийто принос се нуждае от целенасочени признание и подкрепа; отбелязва, че лицата, полагащи неформални грижи, могат да изпитат самота, бедност, трудности при достъпа до заетост или проблеми с физическото и психичното здраве; по-специално подчертава, че проблемите с психичното здраве, свързани с полагането на дългосрочни грижи, включват тревожност и депресия, като те са с 20% повече сред лицата, полагащи неформални грижи, отколкото сред лицата, които не полагат грижи, и че 66% от лицата, полагащи формални грижи, са изправени пред рискове за психичното здраве; отбелязва, че това е значително различие в сравнение с по-широката работна сила, от която 43% съобщават за подобни проблеми; отбелязва, че неформалните отговорности за полагане на грижи могат да ограничат способността на полагащото грижи лице да посещава собствените си профилактични медицински прегледи и могат да доведат до загуба на доходи, което допринася за бедността сред жените; подчертава, че тези неблагоприятни последици са тясно свързани с интензивността на предоставяните грижи;

42. осъжда факта на изправянето пред много несигурно положение

на много работници, полагащи грижи, и на домашни работници и преживяването от тяхна страна на междусекторна дискриминация поради тяхната раса или етническа принадлежност, пол, социално-икономическо положение или националност, и че много от тези работници са предимно жени, които нямат официален трудов договор и затова са по-уязвими от експлоатация и често нямат достъп до своите права, по-специално на достоен труд и социална закрила;

43. призовава за целенасочена финансова подкрепа и инициативи, които предоставят услуги за психологическа помощ и помощ в областта на психичното здраве на лицата, полагащи неформални грижи, включително грижи за отдих, за да се предоставя спорадична помощ, както и за мерки за предотвратяване на бедността и социалното изключване, с обмен на най-добри практики в това отношение между държавите членки;

44. подчертава, че подходящата и целенасочена подкрепа за лицата, полагащи неформални грижи, следва да обхваща признаване на ролята и правата на лицата, полагащи грижи, помощни услуги, като например грижи за отдих, консултации и партньорска подкрепа, финансова помощ и компенсация с цел намаляване на бедността, договорености за гъвкава работа (отпуск, работни часове, работа от разстояние), за да се постигне равновесие между грижите и работата, обучение и информация за придобиване на умения от лицата, полагащи грижи, и тяхното пълноценно участие в разработването на политики;

45. подчертава, че са необходими значителни усилия за укрепване на професионалния статут на лицата, полагащи грижи, и за преодоляване на недостига на работна сила в сектора на полагането на грижи, включително чрез адаптирани решения за насърчаване на декларирания труд, справедливо заплащане, пътища за професионално развитие и по-добри и достойни условия на труд; подчертава, че инвестициите в услуги за полагане на формални грижи може значително да облекчи натиска върху лицата, полагащи неформални грижи, и чрез него могат да се избегнат някои от отрицателните последици за равновесието между професионалния и личния им живот и перспективите за професионално развитие при тях;

46. подчертава значението на гарантирането на достъп до подходяща психо-социална и образователна подкрепа за младите хора, полагащи неформални грижи[62], които съставляват между

---

62 Европейски парламент, Генерална дирекция за вътрешни политики, подробен брифинг за политиките: „The situation of young carers in Europe“ (Положението на младите хора, полагащи грижи в Европа), 2024 г. „Младите лица, полагащи грижи, са деца на възраст под 18 години, които редовно предоставят грижи на родител с увреждания или друг неавтономен родител, брат или сестра или друг член на домакинството.“

4% и 10% от децата в ЕС и чиито отговорности по полагането на грижи засягат тяхното образование, психично здраве и социално развитие[63] и бъдещото им професионално развитие; настоятелно призовава за специални програми на ЕС в подкрепа на младите хора, полагащи грижи, с цел избягване на отпадането от училище и от пазара на труда;

47. признава, че макар и значителна част от труда по полагане на грижи да се извършва от граждани на ЕС, определен дял се извършва и от жени с произход от държави извън ЕС; подчертава, че макар усилията да следва да се съсредоточат върху привличането и задържането на местни работници, полагащи грижи, наемането на работници от държави извън ЕС трябва да се основава на нуждите на пазара на труда чрез добре управлявана законна миграция и следва да включва всеобхватно професионално обучение; подчертава, че наемането на работници от държави извън ЕС трябва да се извършва изключително чрез прозрачни и основани на права канали за законна миграция; призовава за значителни инвестиции в развитието на умения и професионалното обучение в подкрепа на овластяването и интеграцията на законните работници от държави извън ЕС; решително осъжда всички форми на недекларирaн труд, експлоатация и несигурна заетост и подчертава незаменимия принос на полагащите грижи работници, както от ЕС, така и от държави извън ЕС, за социалното сближаване и благосъстоянието в ЕС;

48. признава, че достъпът до качествени здравни грижи, включително сексуално и репродуктивно здраве и права, е жизненоважен за осигуряване на добро качество на живот на всички;

Следващи стъпки

49. призовава Комисията, заедно със съответните агенции, да предостави точни, достъпни и съпоставими данни за измерване на разликата между жените и мъжете по отношение на полагането на грижи, включително чрез проучвания за използваното време, за да се даде възможност на държавите членки да обменят най-добри практики и да преодолеят ефективно тази разлика;

50. призовава за систематично събиране на разбити по полов признак, точни, висококачествени, сравнителни данни относно отговорностите за полагане на грижи в областта на дългосрочните грижи и грижите за деца, относно доходите,

---

63 Европейски парламент, Генерална дирекция за вътрешни политики, подробен брифинг за политиките: „*The situation of young carers in Europe*“ (Положението на младите хора, полагащи грижи в Европа), 2024 г.

включително заплатите и надниците[64], пенсиите, работното време, обхвата на социалната закрила, договорния статут на лицата, полагащи грижи в ЕС, и положението на гражданите на държави извън ЕС и на децата, които предоставят грижи, и когато е възможно, данни относно персоналните и домакинските услуги и неформалните грижи, за да се наблюдава обемът на грижите, предоставяни от членовете на семейството на техните роднини, и дали или как тези отговорности за полагане на грижи засягат професионалния им живот;

51. призовава Комисията и държавите членки да събират данни за положението на младите хора, полагащи грижи, и да разработят насоки и най-добри практики за целия ЕС, за да се помогне на държавите членки да установят и подкрепят младите хора, полагащи грижи, в училищата и общностите и чрез укрепени здравни системи; призовава Комисията да създаде структуриран диалог относно полагането на грижи и да създаде годишна платформа за грижите, която ще обедини всички съответни заинтересовани страни, като например преподаватели, представители на държавите членки, сдружения на лица, които получават грижи, лица, полагащи неформални грижи, доставчици на социални грижи, доставчици на грижи с цел печалба, държавни доставчици на грижи и доставчици на грижи с нестопанска цел и синдикални организации, за да се оцени напредъкът, да се обменят иновативни практики с цел подобряване на постигането на целите на стратегията на ЕС за полагане на грижи и определяне на следващите стъпки за нейното изпълнение;

52. настоятелно призовава за прилагане на бюджетиране, съобразено с равенството между половете, за да се гарантира, че разходите за услуги за полагане на грижи водят пряко до намаляване на неравенствата, пред които са изправени жените и момичетата;

53. подчертава, че ролята на лицата, полагащи грижи, следва да бъде преди всичко да се грижат и поради това счита за необходимо да се намали ненужната бюрокрация и да се избегне, доколкото е възможно, да им се възлагат административни задачи, които могат да бъдат управлявани от административни асистенти или с подходящи цифрови инструменти;

54. подчертава необходимостта от допитване до всички съответни заинтересовани страни при подготовката на обявения пакт за грижите, както на равнището на ЕС, така и на държавно и местно равнище, включително до представители на лицата, полагащи неформални грижи, и пациентски организации, за да се избегнат политиките с тясна насоченост и да се вземе предвид

---

64 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary%3AWages_and_salaries_-_EBS.

разнообразието от ситуации и потребности;

55. призовава държавите членки да инвестират в икономика на полагането на грижи и да изпълнят препоръките на Съвета[65] относно преразглеждането на целите от Барселона относно образованието и грижите в ранна детска възраст и относно достъпа до финансово приемливи висококачествени дългосрочни грижи в рамките на стратегията на ЕС за полагане на грижи, както и да включат в своите доклади за изпълнението установяването на добри практики, пропуски и картографиране на напредъка, заедно със стратегии за насърчаване на по-голямото участие на мъжете в сектора на грижите и за справяне с недекларирания труд по полагане на грижи, като определят основните движещи сили и предложат адаптирани решения; призовава Комисията да гарантира, че Европейската гаранция за децата има ясни цели и приоритети, с отпускането на значителен бюджет, и насърчава Комисията и държавите членки да гарантират финансово приемливи, висококачествени и достъпни услуги за полагане на грижи за деца в ранна детска възраст и за възрастни хора;

56. подчертава, че стратегията за полагане на грижи следва да бъде приведена в съответствие със стратегията на ЕС за правата на хората с увреждания, тъй като те са насочени към преодоляване на общите предизвикателства;

57. подчертава, че грижите, предоставяни на хората с увреждания, трябва да отдават приоритет на автономността, тъй като тези лица следва да могат да решават къде и с кого да живеят, както и на достойнството и приобщаването чрез основан на правата на човека и ориентиран към човека подход, отразяващ продължаващата промяна в предоставянето на грижи; подчертава, че това може да бъде постигнато чрез подобряване на условията за полагане на грижи за тях, например чрез висококачествени грижи в домашни условия или други възможности за настаняване, които биха отговорили на техните нужди, включително независим и достъпен живот, и чрез включване на хората с увреждания в проектирането на системите за полагане на грижи, като същевременно се насърчава тяхното образование и обучение, включително чрез цифрови решения, като по този начин се създава приобщаваща работна сила и се гарантира достъпът им до заетост;

58. подчертава, че наети на работа са едва половината от 42,8-те милиона лица с увреждания в трудоспособна възраст в ЕС, като едва 21% от жените с увреждания са наети на пълно работно

---

65 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=oj:JOC_2022_484_R_0001; https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022H1215(01).

време[66]; ето защо призовава Комисията и държавите членки да насърчават и обучават лица, полагащи грижи, за да подкрепят включването на лица с увреждания в пазара на труда;

59. подчертава, че специално внимание следва да се обърне на лицата, полагащи неформални грижи, и на семействата и родителите, по-специално майките, които полагат дългосрочни грижи за деца с увреждания, като се гарантира подходяща подкрепа, чрез финансиране или чрез мерки за социална сигурност, както и достъп до отдих и консултантски услуги;

60. подчертава в тази връзка, че като задължение, произтичащо от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, ЕС трябва да включва систематично правата на хората с увреждания във всички програми в Многогодишната финансова рамка за периода след 2027 г., като разработи методология за проследяване на разходите в полза на хората с увреждания, включително на жените и момичетата, и като проверява дали всички програми и финансирани от ЕС проекти гарантират равни възможности и достъпност на финансирането от ЕС за хората с увреждания;

61. призовава за пълно прилагане и по-нататъшно внимателно наблюдение, прилагане и оценка на Директивата относно равновесието между професионалния и личния живот; подчертава необходимостта от удължаване и постигане на напредък към адекватно компенсиран отпуск по майчинство, бащинство и отпуск за полагане на грижи и от улесняване на ползването на родителски отпуск, както и от наблюдение на използването на такъв отпуск от мъжете; призовава държавите членки да актуализират статута на лицата, полагащи неформални грижи, чрез подходящо възнаграждение и компенсация и достъп до услуги за отдих, с цел по-добра подкрепа за лица, полагащи понастоящем неформални грижи, като също така спомогнат за постигане на първоначалните цели на директивата, насочени към насърчаване на повече мъже да участват в полагането на грижи; настоятелно призовава Комисията да настоява за стимули за двамата родители да се възползват от родителски отпуск, като освен това призовава за гъвкави схеми на работа за родителите, и да предложи насоки за качество на равнището на ЕС и споделяне на най-добри практики за услуги за дългосрочни грижи, включително за подходящ брой служители, специализирани програми за обучение и механизми за осигуряване на качество; призовава за ефективна закрила от уволнение или от дискриминационно третиране, свързано с техните отговорности за полагане на грижи, на служители, особено на жени, които се използват своя отпуск, за да полагат

---

66 Европейски индекс за равенство между половете, Европейски институт за равенство между половете, 2024 г.

грижи за членове на своите семейства;

62. настоятелно призовава държавите членки да приемат подходящо платен, непрехвърляем родителски отпуск за всеки родител, за да се предотврати непропорционалното натоварване на жените с отговорности по полагане на грижи; подчертава, че подобряването на процеса на вземане на повече отпуск от мъжете е от съществено значение за промяна на нормите, за гарантиране на равното участие на жените на пазара на труда и за смекчаване на всякакъв отрицателен междупоколенчески ефект върху момичетата;

63. призовава Комисията да представи директива за правото на откъсване от работната среда, за да бъдат защитени всички работници, и по-специално родителите и полагащите грижи лица;

64. призовава за защита на лицата, полагащи неформални грижи, които са предимно жени, включително на лицата, напускащи работа, за да полагат грижи за член на семейството или за някой друг, нуждаещ се от грижи; настоятелно призовава Комисията и държавите членки да насърчават, признават и подкрепят тяхната роля, като признават техния жизненоважен принос за социалното сближаване и за устойчивостта на системите за полагане на грижи в цяла Европа; във връзка с това изисква да се гарантира техният достъп до системите за социална закрила, за да се смекчат неблагоприятните последици от полагането на грижи, особено за професионалното развитие и икономическата независимост на жените, като същевременно се гарантира, че жените не са изтласкани от официалния пазар на труда;

65. настоятелно призовава Комисията да въведе всеобхватна, съобразена с равенството между половете рамка за идентифициране и признаване на различните форми на неформални грижи в цяла Европа в следващата европейска стратегия за полагане на грижи; подчертава, че на лицата, полагащи неформални грижи, трябва да се предоставя подкрепа, гъвкави схеми на работа, отпуск за полагане на грижи и достъп до подходящи допълнителни услуги за полагане на грижи, както и консултации и партньорска подкрепа; подчертава значението на осигуряването на достъп до лично време за лицата, полагащи неформални грижи, и на насърчаването на тяхното личностно развитие;

66. призовава Комисията и държавите членки правно да признаят неплатените лица, полагащи грижи, чрез гарантиране на достъп до социална закрила, социални пенсии, услуги за отдих и финансова подкрепа; подчертава необходимостта от прогресивно намаляване на неплатения труд по полагане на грижи от жени и момичета с решения, които преразпределят тежестта, като например инвестиции във финансово достъпни грижи за деца,

грижи за възрастни хора и услуги за хора с увреждания и насърчаване на равното участие на мъжете в полагането на грижи;

67. отбелязва, че предоставянето на всеобща висококачествена услуга по полагане на грижи за деца ще намали неплатения труд по полагане на грижи;

68. призовава държавите членки да обменят най-добри практики относно минималните периоди за отдих за лицата, полагащи неформални грижи, като се гарантира тяхното физическо и психическо благополучие и се създават възможности за продължително участие в заетостта; призовава за конкретни подкрепящи действия, като например повишаване на осведомеността, доброволни поредици от действия за признаване на умения и целенасочено обучение;

69. призовава Комисията и държавите членки да признаят младите хора, полагащи грижи, чиито потребности често биват пренебрегнати, и да разработят целенасочени мерки за подкрепа, включително гъвкави условия на образование, консултантски услуги и грижи за отдих, за да се предотвратят отрицателните въздействия върху тяхното здраве, образование и бъдеща заетост;

70. насърчава Комисията и държавите членки да гарантират, че периодите на полагане на неформални грижи се признават справедливо в пенсионните системи и в системите за социално осигуряване и в бъдещите инициативи на ЕС; освен това насърчава държавите членки да проучат справедливи и устойчиви решения за защита на тези, предимно на жените, които отделят значителна част от трудовия си живот за полагане на грижи за зависими лица;

71. призовава Комисията и държавите членки да подобрят условията на труд в сектора на формалните грижи, като се съсредоточат върху гарантирането на справедливо и равно възнаграждение, с особено внимание към физическите и психологическите предизвикателства, свързани с полагането на грижи, както и достъп до непрекъснато обучение и безопасна работна среда, включително мерки за предотвратяване на професионалното изчерпване и на всички форми на насилие и тормоз на работното място, и същевременно насърчават привлекателността на професиите в областта на полагането на грижи чрез дългосрочни перспективи, засилване на социалния диалог и насърчаване на по-голям брой мъже да започнат работа в сектора на полагането на грижи и да останат в него; подчертава, че подобряването на заплатите и условията на труд в сектора на полагането на грижи ще направи работните места по-привлекателни и ще обезкуражи недекларирания труд; отново подчертава, че е важно държавите членки правилно да транспонират и приложат Директивата

относно прозрачността в заплащането, така че да установят структури на възнагражденията, които да отразяват уменията, отговорността и социалната ценност на тези роли, наред с ясни поредици от действия за жените, за да се издигнат до ръководни позиции и до позиции, на които се вземат решения, в рамките на сектора на полагането на грижи;

72. призовава Комисията и държавите членки допълнително да инвестират във висококачествено професионално образование и да укрепят признаването на уменията, придобити чрез полагане на формални и неформални грижи, като интегрират тези умения в политиките за учене през целия живот и за повишаване на квалификацията, като същевременно обмислят процес на сертифициране или други механизми за трансгранично признаване на квалификациите; насърчава приемането на цифрови здравни инструменти за повишаване на цифровите умения на лицата, полагащи грижи, като например предоставянето на подкрепа от разстояние, включително дистанционни или видео консултации; подчертава, че умения се придобиват не само във формалното образование и че рамките за политиката трябва да признават и утвърждават алтернативните пътища за развитие на уменията; призовава държавите членки да улеснят мерки за постепенна и гъвкава реинтеграция на пазара на труда на работници, които са прекъснали кариерата си за дълго време, за да предоставят грижи на роднини, включително чрез повишаване на квалификацията и преквалификация;

73. подчертава възможностите за заетост, които предприемачеството може да създаде в сектора на полагането на грижи, и подчертава значението на подкрепата за жените в прехода им от лица, полагащи неформални грижи, към предприемачи в сектора на полагането на грижи; настоятелно призовава държавите членки да осигурят адаптирани пътища за обучение по предприемачество, опростени административни процедури за създаване на малки и средни предприятия в сектора, притежавани от жени, и за самостоятелно заети жени в сектора, и да осигурят улеснен достъп до специален микрокредит, като признават икономическата и социалната стойност на такъв преход в професията;

74. призовава Комисията да използва Съюза на уменията, за да стимулира образованието, обучението и ученето през целия живот в сектори с недостиг на работна сила на пазара на труда за целия ЕС, като например труда по полагане на грижи, като се гарантират възможности за повишаване на квалификацията и преквалификация за всички лица, полагащи професионални грижи, и се признават дипломите за професионално образование и обучение;

75. призовава за създаването на европейски статут на лицата,

полагащи грижи, за да се отговори на специфичните нужди на лицата, полагащи формални грижи, като например признаване на уменията, придобити чрез работа по полагане на грижи, като по този начин работниците, полагащи грижи, работещите в сектора на персоналните и домакинските услуги, работодателите ползватели и институционалните грижи се интегрират в обща рамка и определение на ЕС, което би гарантирало минимални стандарти за признаване и защита на лицата, полагащи грижи, във всички държави членки и би намалило неравенствата между тях;

76. призовава Комисията и държавите членки да приведат здравната стратегия на ЕС в съответствие със стратегията на ЕС за полагане на грижи и да насърчават полезните взаимодействия между програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ и други финансови възможности за сектора на полагането на грижи, за да се свържат системите на здравеопазването и на социалните грижи и да се предоставя безпрепятствена подкрепа, по-специално при хронични състояния сред най-уязвимите хора;

77. призовава за европейски план за действие, който допринася за премахване на разликата между жените и мъжете по отношение на полагането на грижи и за подкрепа на лицата, полагащи грижи, както формални, така и неформални; във връзка с това призовава за подкрепа за самотните родители и семействата в уязвимо положение, включително тези, които са изправени пред комбинирана дискриминация и комплексни нужди от грижи и/или изисквания с висок интензитет, с акцент върху обхвата на социалната закрила, финансово приемливи, достъпни и висококачествени грижи за деца, подобрено равновесие между професионалния и личния живот, финансово приемливи и висококачествени услуги за дългосрочни грижи, по-добри условия на труд в сектора на полагането на грижи и насърчаване на равенството; поради това призовава този план да се съсредоточи върху достъпа до заетост и обучение, включително в областта на цифровите умения, обхвата на социалната закрила, инфраструктурата за полагане на грижи и дългосрочните услуги, грижите за децата, персоналните и домакинските услуги, психосоциалната подкрепа и подобрената гъвкавост на труда;

78. отбелязва, че подходящият достъп до услуги, свързани с репродуктивното здраве и абортите, може да помогне на родителите да се освободят от стреса на неочакваната бременност и да допринесе за семейно планиране; призовава държавите членки да осигурят финансово приемлив достъп до такива услуги;

79. призовава държавите членки да използват пълноценно средствата на ЕС, като например Механизма за възстановяване и устойчивост, „ЕС в подкрепа на здравето“, Европейския социален фонд + и Европейския фонд за регионално развитие, за

разработване на достъпни, финансово приемливи и висококачествени услуги за полагане на грижи във всички възрастови групи – от грижи в ранна детска възраст до дългосрочни грижи за възрастни хора и хора с увреждания; подчертава необходимостта от интегриране на термина „подкрепа“ редом с термина „грижи“, така че напълно да се обхване разнообразието от услуги и основаната на правата перспектива, която ги направлява;

80. приветства обявения от Комисията всеобхватен Европейски пакт за полагането на грижи, който ще бъде публикуван през 2027 г., като по този начин ще се поднови Европейската стратегия за полагане на грижи като по-амбициозна и съгласувана рамка;

81. призовава Комисията да обърне внимание както на лицата, полагащи формални грижи, така и на лицата, полагащи неформални грижи, чрез насърчаване на финансово достъпни и висококачествени грижи за деца, образователни програми за следучилищни занимания и услуги за дългосрочни грижи; подчертава, че тя следва да вземе предвид препоръките, включени в настоящия доклад, наред с другото, за улесняване на признаването на уменията и квалификациите, за подкрепа на развитието на умения, кариерното развитие и инвестициите в грижи, както и за подобряване на условията на труд и на живот чрез използване на средства на ЕС за насърчаване на справедлива заетост и висококачествени грижи;

82. подчертава, че от съществено значение за подобряване на наемането и задържането на работа са по-големите инвестиции в общественото здравеопазване и социалните грижи, включително възнагражденията и обучението на работниците, за да се осигурят качествени работни места, които увеличават привлекателността на работните места в сектора на услугите за полагане на грижи;

°

° °

83. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.